

КОДЕКС ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

Кодексът за социално осигуряване (КСО) е нормативен акт, който урежда обществените отношения, свързани с:

- държавното обществено осигуряване при общо заболяване, трудова злополука, професионална болест, майчинство, безработица, старост и смърт;
- допълнителното социално осигуряване.

Средствата се използват за изплащане на пенсии и обезщетения.

<http://www.lex.bg/laws/ldoc/1597824512>

Осигурителен доход е месечния доход, върху който се начисляват и заплащат осигурителните вноски. По закон осигуровките са разпределени в съотношение 60% за работодателя и 40% за сметка на работника.

Разпределението на осигурителните вноски във фондовете на държавното обществено осигуряване (ДОО) зависи от категорията труд и от два хронологични периода – родените преди и след 1960 г.

Размерът на здравноосигурителната вноска се определя се определя всяка година със Закона за бюджета на НЗОК.

Проценти и разпределение на осигурителните вноски:

Лице, родено след 31.12.1959 година:

Вид осигуровка	%	За сметка на работодателя (60%)	За сметка на работника (40%)
Фонд „Пенсии”	14.80%	8.22%	6.58%
Фонд „Общо заболяване и майчинство”	3.50%	2.10%	1.40%
Фонд „Безработица”	1.00%	0.60%	0.40%
Фонд „Допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО)”	5.00%	2.80%	2.20%
Фонд „Здравно осигуряване”	8.00%	4.80%	3.20%
Фонд Труд, злополука и проф. болест	Макс. 1.1%	Макс.	Не се дължи от работника

Лице, родено преди 01.01.1960 година:

Вид осигуровка	%	За сметка на работодателя (60%)	За сметка на работника (40%)
----------------	---	---------------------------------	------------------------------

Фонд „Пенсии”	18.80%	10.46%	8.34%
Фонд „Общо заболяване и майчинство”	3.50%	2.10%	1.40%
Фонд „Безработица”	1.00%	0.60%	0.40%
Фонд „Допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО)”	—	—	—
Фонд „Здравно осигуряване”	8.00%	4.80%	3.20%
Фонд Трудова злополука и проф. болест	Макс. 1.1%	да	Не се дължи от работника

Осигуровки при граждански договори (ГД) и самоосигуряващи се лица

Според Кодекса за социално осигуряване, при гражданския договор се внасят осигуровки само за фонд пенсии, здравно осигуряване и универсален пенсионен фонд.

В България съществува и една категория лица, наречени самоосигуряващи се лица. Това са хора, които не упражняват трудова дейност по силата на друг вид договор. Те са задължително осигурени за инвалидност поради общо заболяване, за старост и смърт (фонд “Пенсии”). По свой избор могат да се осигуряват и за общо заболяване и майчинство. Самоосигуряващите се лица трябва да внасят авансов данък (10%), както и да попълват и подават годишна данъчна декларация.

Максималният осигурителен праг през 2019 г. е определен в размер на 3000 лв. Това означава, че дори и при по-висока определена брутна заплата, осигуровките ще бъдат само върху 3000 лв, а за всичко над тази сума ще се дължи само 10% ДОД.